

Spanyol Heinenek nevezték, helytelenül; ilyen joggal nevezhették volna akár Petrarcának, vagy Petőfinek is, mert — szerelemről énekel bensőséges, dallamos, igazi dalokat. A fordítás itt-ott nehézkes, dallamtalan, rossz verselésű; de a legtöbbször tartalomban és formában helyesen adja vissza az eredetét.

Az ismertetés itt nem sokat ér; példák döntenek, azok pedig messze vezetnének. Azt mondja a spanyol paraszt legény síró babájának: sirj a zsebkendőmbe egy könnyet, elviszem az ékszerárushoz, és aranyba foglaltatom ezt a gyöngyöt. Ehhez a kedves gondolathoz foglalhatók a Becquer dalai. Sokat emlegetik ezt a négy sort:

Hoy la tierra y los cielos me sonrien,
 Hoy llega al fondo de mi alma el sol;
 Hoy la he visto . . . la he visto y me ha mirado . . .
 Hoy creo en Dios!

Kőrösínél:

Ma mosolyog reám a föld s az ég is.
 Lelkem mélyében ma a nap ragyog;
 Ma láttam őt . . . és ő is rám tekintett . . .
 Ma hívő lény vagyok!

A kit érdekel a szerelem megnyilatkozása különböző népek költészetében, az tanúsággal és élvezettel olvashatja Kőrösi kötetét.

Erdélyi Károly dr.

Carlo Corbisier dr. rossanoi tanár „*Dante, Carattere e tempi*“ címmel egy tanulmányt adott ki Gallipoliban. A halhatatlan költő száműzetésének évfordulóján megjelent e nemű tanulmányok közt figyelemre méltó könyvvvel van dolgunk. Először azt a közvetlen benyomást igyekszik leírni, melyet a száműzetési ítélet híre tett a hazáját szerető büszke lélekre. Dante, Scipio Africanusként nem fakadt ugyan e keserű szavakra: „Hálátlan hazám, csontjaim se nyugodjanak benned!“ de szülővárosa tényleg ma sem jutott a drága hamvak birtokába és még mindig üresen áll a santa-erocei sír emléké. A nagy költemény kettős czélt tűzött ki maga elé, de csak az egyiket érte el egészen: Beatricének örök emléket emelt benne, de a virágok városa, az Arno-parti Firenze kapuit nem tudta megnyitni.

Az újabb kutatások alapján mi csak mesének tartjuk a megkegyelmezésére vonatkozó hagyományt, de a szerző hisz annak a valóságában. Szerinte a visszatéréséhez kötött lealázó föltételeket nem fogadhatta el egy olyan büszke, öntudatos jellem, a mely a saját hasonmására alkotta meg Sordello és Farinata alakját. Haragjánál és bosszúérzeténél nagyobb volt benne mégis a „nemes haza“, a „szép akol“ iránt. Lelkiállapotát a szerző szerint leghívebben a trienti Dante-szobor fejezi ki, a mint áldást osztó jobb karját hazája felé nyújtja.

Majd szemlét tart a Divina Commedia kiválóbb női alakjai fölött, hogy a költő jellemének legkiválóbb vonását, könyörületet, jó szívét példákon bemutassa. Rimini Francesca szenvedélyében hősiességet lát, bűnhődését túlságosan szigorúnak tartja, a hitvesi hűség ellen vétő asszonyt rehabilitálja és „szívében trónt emel neki“, — nem a történelmi Francescának ugyan, hanem annak a szerencsétlen nőnek, a kit a költő képzelme teremtett.

Ezután megrajzolja a költő korabeli Firenze képét, „az egyetlen városét, mely egyedül méltó a fiához“.

Nem tudjuk, hogy melyik *lengyel* költőre czéloz Corbisier e francziául idézett pár sorral:

Pour mon amour je donne la vie,
Pour ma patrie je donne l'amour.

De ezek a sorok annyira emlékeztetnek a mi Petőfinkre, hogy Corbisier figyelmét levélben fel is hívtam rá.

Ténynek tart több adomát, melyeket Dante nevéhez kötve, jegyzett föl egyik-másik életrajzírója; mint például azt is, hogy mikor beválasztották a római küldöttségbe, így nyilatkozott volna: „Ha én elmegyek, ki marad itthon? Ha itthon maradok, ki megy el?“ Beatricében a kritika rejtélyes, ködszerű tüneményt sejt; sőt abban is kételkedik, hogy valaha élt volna: a szerző ellenben azt is tudja róla, hogy szőke, kékszemű leány volt. Általában előnyére vált volna, ha óvatosabban jár el az adatok kiválogatásában. Akkor nem követi el azt a tévedést sem, hogy Bellát, Dante édesanyját II. Alighieri második feleségének tartsa.

Végül politikai pártállását igyekszik megállapítani számos, találó érvekkel. És arra az eredményre jut, hogy Dante mint polgár nem lehetett más mint fehér-guelfpárti, de mint költő nem sülyedhetett le egy párt színvonalára sem, hanem mint a sas, olyan magasan szárnyalt azok fölött.

Költői lendülettel megírt könyvét élvezettel olvashatják nem csak Ersilia Salerno kisasszony és a francavillai gymnasium tanulói, a kiknek ajánlotta, hanem még azok is, a kik a tanulmányban erősebb bírálati módszert kerestek.

Cs. P. J.